

BÖLÜM 5

SPOR SOSYOLOJİSİNDE TEMEL YAKLAŞIMLAR

İbrahim ŞAHİN¹
Damla ÖZSOY²

Sayırsız bilim adamı, spor yönetimi ve spor disiplinlerinin sosyolojisi arasındaki önemli bağlantıları vurgulamıştır. Bilim adamları, spor yönetimi ile spor sosyolojisi arasındaki önemli bağlantılara işaret etmektedir. Örneğin, çağdaş spor yönetiminde önde gelen ders kitapları (Parks vd. 2007), genellikle sporun sosyolojik yönleriyle ilgilenen bölümleri içermektedir. Spor Yönetimi Akreditasyonu Komisyonu tarafından “sosyal, psikolojik ve uluslararası sporun temelleri” ortak profesyonel bileşen güncel alanlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Love ve Andrew, 2012).

Alanlar arasındaki bu bağlantılar, araştırma yaklaşımlarının daha fazla çeşitliliğini gerektirir. Spor yönetiminde (Skinner ve Edwards, 2005), disiplinler arasında iş birliği ile spordan daha büyük elde edilecek potansiyel faydaların olduğunu öne sürmektedir. Ayrıca, spor sosyolojisinde çok sayıda bilim adamı, sporun eksikliğinden endişe duyduklarını dile getirdiler. Spor sosyologları, spor alanıyla disiplinler arası iş birliğinin yararlarını gözlemlemiştir (Love ve Andrew, 2012).

Bir zamanlar marjinal bir ilgi alanı olarak görülen spor (bir boş zaman sosyolojisi veya sosyolojinin alt kümesi kültür) artık sosyologlar için ayrı bir alan olmuştur. Sosyologlar, spor sosyolojisinin alanını oluşturan 1960’lardan bu yana önemli bir sosyolojik bir araştırma gövdesi üretmişlerdir. Spor alanında araştırmalara ilgi büyümüştür ve sporla ilgili üç faktöre yoğunlaşmıştır. Bunlar; rekabetçi sporun günlük yaşamda artan yaygınlığı, spor uygulamalarının eleştirel olarak incelenmesi ve sporun kendine özgü yapısıdır. Spor sosyologları özellikle 1800’lerin sonlarından sonra, modern spor kavramıyla ilgilenmişlerdir (Crosset, 2001).

Günümüzde spor, tüm dünyada insanların hayatlarındaki ortak bir unsur olarak yer almıştır ve de sahip olduğu sosyal boyutlar sayesinde spor sosyolojisi kavramının önemi günden güne artmıştır (Turkay, 2020). Bu doğrultuda, bu bölümde spor sosyolojisi ve spor sosyolojisindeki kuramlara yer verilerek spor ve sosyolojisi ilişkisine değinilmiştir.

¹ Doç. Dr., Yalova Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ibrahimsahin_68@hotmail.com

² Arş. Gör., Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü
damla.ozsoy@yalova.edu.tr

- Sporun insan yaşamındaki anlamı nedir, amacı nedir şeklinde karşımıza ık-maktadır (Dever,2008).

Feminist Kuramı

Spor sosyolojisinde, spor alanında ayrıntılı olarak araştırmalar yürütülmektedir. Feminist kuram da bunlardan biridir ve bilim adamları tarafında bu alanda ol-dukça araştırmalar yürütülmektedir. Sporun genellikle g, hakimiyet ve saldırganlık bakımından erkek özelliklerine benzetildiği görülmüştür. Kurumsallaşmış spor uygulamaları aracılığıyla spor sosyolojisinde bilim adamları cinsiyetin nasıl öğrenildiği üzerine araştırma konuları yürütmektedirler (Brooke, 2020). Femi-nist yaklaşımında feminist kuramcılara ve bu bilinçteki yaklaşımlarla karşılaşıldığı görülmektedir. Bu araştırmacıların amaçları arasında cinsiyete dair ilişkilerin toplumsal yaşamda etkisini göstermek, ataerkil toplum yapısındaki kadınlara g katmak görülmektedir (zer, 2003).

Feminist kuramda kadın etkinliklerinde dünyayı yeniden meydana getirme çabası ve dünyaya kadın gözünden bakma görüşleri yer almaktadır. Bu kuram-cılar sporu erkek egemenliği konusunda eleştirmişlerdir. 1986'da Avusturya H-kmeti "sporda kadın" adlı araştırma yürütmüş ve erkek egemenliğini sürdürme yollarından biri olarak sporu belirtilmiştir. Feminist kuramın spora yönelik araş-tırması gereken sorular ise şunlardır:

- Kadınların sporda nasıl dışlandığı?
- Kadının sağlığı tehlikeye atılmadan cinsiyet eşitliği nasıl sağlanabilir? (Dever, 008).

KAYNAKLAR

- Ben-David, J., & Sullivan, T. A. (1975). Sociology of science. Annual Review of Sociology, 1, 203–222.
- Brooke M. (2020). Feminist'in the Sociology of Sport: an Analysis Using Legitimation Code Theory and Corpus Linguistics. Ampersand. 7.100068.
- Crosset T.W. (2001). Sport, Sociology of. International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences. ISBN: 0-08-043076-7.Pages 14932-14935.
- akır V.O. (2014). Spor Sosyolojisinin Doğuşu; Geleneksel Beden Eğitimi Usul ve Yaklaşımlarında Dönüşüm. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Doktora Tezi. Danışman:Prof. Dr. İsmail Coşkun. İstanbul.
- Dever A. (2008). Sosyolojik Boyutlarıyla Spor.Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Danışman: Doç. Dr.Cemal Yalçın. Sivas.
- Doğan B. (2004). Spor Sosyolojisi ve Uygulamalı Spor Sosyolojisine Giriş. META Basım.İzmir.
- Ekici, S., ntrk, Y., & Karafil, AY (2016). Spor eğitimi veren yüksek öğretimde eğitim veren yüksek eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin temel ihtiyaçlarının analizi. İnsan bilimleri dergisi , 13 (3), 3885-3894.
- Love A. & Andrew Damon P.S. (2012). The Intersection of Sport Management And Sociology of Sport Research: A Social Network Perspective. Sport Management Review 15 244–256. doi:10.1016/j.smr.2011.08.001
- zer İ. (2003). Sosyolojiye giriş. Martı Kitap ve Yayınevi. Ankara.

Spor Bilimleri Araştırmaları

- Parks J. B., Quarterman, J., & Thibault, L. (Eds.). (2007). Contemporary sport management (3rd ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Sarıkoça E. (2020). Spor ve Sosyoloji Bir Yaklaşım Denemesi. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, (64), 261-270.
- Skinner J., & Edwards, A. (2005). Inventive pathways: Fresh visions of sport management research. Journal of Sport Management, 19, 404-421.
- Turkay H. (2020). Spor Sosyolojisi: Geçmişten Günümüze Gelişimi ve Gelecek Beklentileri. Spor Eğitim Dergisi. e-ISSN 2602-4756 Cilt 4, Sayı 2, 53-61.
- Yetim A. (2008). Sosyoloji ve Spor. ISBN 975-97324-0-8. Berikan Yayınevi. Ankara.
- Yetim A. (2000). Sporun Sosyal Görünümü. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 5 (1), 63-72.